

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBẸ Ɔ BI TƆN EE ĐƆ XÓ DÓ ACE E GBETƆ ĐÓ KPODO SISI E ĐO NA ĐÓ N'I LE KPO WU E
WEXWLE

Ee nyi ɔ́ ɔ́ hennu ɔ́kpo me ɔ́, me ɔ́kpoɔ́kpo ka do susu tɔ́n, bɔ́ ace ɔ́kpo ɔ́ we mebi ɔ́ bo e ma sixu kan fen kpon é ɔ́i meɔ́susi jije, hwejiɔ́zinzan, kpoɔ́do fifa ni tiin nu weke ɔ́ bi e ɔ́,

Ee nyi ɔ́ ɔ́ nukumamɔ́ je nume kpoɔ́do wangbenu sen deɔ́de na zɔ́n bɔ́ gbetɔ́ na do tiin nyi le we nɔ́ dɔ́n alannuwiwa de na zɔ́n bɔ́ gbetɔ́ nɔ́ fɔ́n gu e, lo bɔ́ nu taji de hudo gbetɔ́ ɔ́ we nyi ɔ́ gbẸ e me gbetɔ́ le ma na nɔ́ mekannu ɔ́ xodidɔ́ sin alinu kpoɔ́do nuɔ́ɔ́i lo bo na tɔ́n sin adohuhu kpoɔ́do ya kpo me é ɔ́,

Ee nyi ɔ́ ɔ́ dandanme we e ɔ́ na je hun do sen de na zɔ́n bɔ́ gbetɔ́ na do tiin nyi le gbɔ́n aceɔ́ɔ́i sin alinu se na zɔ́n bɔ́ gbetɔ́ ma na lin ɔ́ emi ɔ́ na de emidee sin mekannu kpo yadonume kpo e ɔ́,

Ee nyi ɔ́ é ɔ́ dandanme bɔ́ e ɔ́ na de alinu wennyinyi ee ɔ́ na tiin nyi ɔ́ to ɔ́kpoɔ́kpo tentin e ɔ́,

Ee nyi ɔ́, ɔ́ xwedowema elɔ́ me o weke ɔ́ bi le vɔ́ mɔ́ nu je ace kpo do sisi dodo e gbetɔ́ ɔ́ na ɔ́ e, ɔ́ meɔ́sunɔ́nyinyi kpoɔ́do susu e do na xɔ́ nu gbetɔ́ e ɔ́ ace kpoɔ́do sisi sunnu kpoɔ́do nyɔ́nu tɔ́n kpo na nyi ɔ́kpo ɔ́; lo bɔ́ ye le yalɔ́ akɔ́n bonu nukɔ́nyinyi ni tiin lo bo na sɔ́ gbẸ ɔ́agbe zinzan gbɔ́n meɔ́sunɔ́si jije taji ze jijiɔ́n ayi e ɔ́,

Ee nyi ɔ́ to ɔ́kpoɔ́kpo yi gbe bo na ɔ́ sisi nu ace e gbetɔ́ le ɔ́ kpoɔ́do meɔ́susijije taji kpo ɔ́ alɔ́ ɔ́ alɔ́me xa to le bi sin kplekple é ɔ́,

Ee nyi ɔ́ linlin ɔ́kpo ɔ́ duɔ́do nu ace, sisi kpoɔ́do meɔ́sunɔ́si jije gbetɔ́ tɔ́n le, we nyi nu taji ee na zɔ́n bɔ́ mi na nyi sen elɔ́ le e ɔ́,

Gbetɔ́ ɔ́ sin kplekple de gbeta elɔ́ tɔ́n bɔ́ e na ɔ́ xo do ace e gbetɔ́ ɔ́ na ɔ́ kpo sisi e ɔ́ na ɔ́ n'i é kpo wu. Gbeta elɔ́ na nyi su ɔ́kpo tawun bɔ́ gbetɔ́ le kpo to le bi kpo ɔ́ na nyi bonu me bi kpoɔ́do tuto e nyi gbetɔ́ le tɔ́n le de gbeta elɔ́ ɔ́ tame na nugbo le e ni tenkɔ́n nu sisi ni tiin nu ace kpoɔ́do meɔ́sunɔ́si jije gbɔ́n nunyweyi li xo. Mɔ́ ɔ́kpo ɔ́ ye ɔ́ na tuun sen ene ɔ́ le bo na zan ye nugbo tɔ́n gbɔ́n tuto e do ayi ɔ́ to ɔ́kpoɔ́kpo me kpoɔ́do gbẸ ɔ́ bi me e kpo; ace ene ɔ́ kpoɔ́do susu ene kpan sin zinzan ɔ́ kpo nukun mɔ́ je yene kpo ɔ́ ɔ́ na nyi nu taji ɔ́kpo nu tovi ee sin to ɔ́ gbeta elɔ́ me e kpoɔ́do tovi de sin to le kpo ɔ́ acekpiɔ́pa to ene ɔ́ le tɔ́n gb e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi ɔ́kpo ɔ́ kpo we gbetɔ́ bi ɔ́ ɔ́ gbewiwa tɔ́n hwenu; ye ɔ́ linkɔ́n bɔ́ ayi yetɔ́n me kpe lo bɔ́ ye ɔ́ na do alɔ́ yeɔ́de ɔ́i nɔ́vinɔ́vi ɔ́hun.

Gbetaken 2

Me ɔ́kpoɔ́kpo sixu tuun ɔ́ ace, su su kpo sisi de kpo xo e ɔ́ ɔ́ gbẸ ta elɔ́ me ɔ́ nyi eɔ́sunɔ́ sin nu ma de nude kpo ɔ́i: akɔ́ta, sun nu, nyɔ́nu, gbẸ e nɔ́ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin deɔ́ see b'e nyi to metɔ́n le alo gbẸ to le tɔ́n, ɔ́kunjiije, lee e ji me gbɔ́n e kpoɔ́do nu deɔ́deɔ́ ne le kpan.

Mɔ́ ɔ́kpo ɔ́, e ɔ́ na kɔ́n do tuto ee e ze jijiɔ́n ayi ɔ́ to e me e gosin e wu ɔ́ toxodidɔ́ sin alinu, sen e ji to ɔ́ jijiɔ́n e kpoɔ́do sen gbẸ ɔ́ tɔ́n de ɔ́ nu do to ɔ́ nu e we a, ɔ́ to ene ɔ́ ko je eɔ́de si alo e kpo ɔ́ mekannu, alo acekpiɔ́pa tɔ́n ma yi haɔ́ji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔkpoɔkpo ɔ na mɔ gbɛ bo nɔ edesu si lo bo na le nyi edee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ na hen mede ɔ mekannu alo mede ɔ; mekannuninɔ kpodo mede kpo ɔ alo le bi me ɔ sɔ de ɔ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo sɔ ɔ na de ɔ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi we ɔ na nyi ɔ fi bi.

Gbetaken 7

Ace ɔkpo ɔ we me bi na ɔ lo bo na nɔ nyi sen ɔkpo ɔ; mɔ ɔkpo ɔ mede na yi gbe nu walo e na de me kpo alo dee nyi wuɔozɔnume tɔn kpo e lo bo na wa gba sen e do ɔ fi e ɔ.

Gbetaken 8

Enyi mede mɔ ɔ e yi ace e nyi etɔn bɔ sen dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'e ɔ, e hen ɔ e na ylo hwe ɔ to tɔn me.

Gbetaken 9

E ɔ na ya mede sin to tɔn me alo e na wli i alo e na su i do ganme ɔ nuɔe kpoun wu ɔ.

Gbetaken 10

E ɔ dandanme bɔ e na se nu ee mede wa é ɔ hwedɔxɔsa ɔ togume kpa a kwedɔxɔsa ene ɔ we ɔ na ɔ ace e nyi etɔn le é kpodo nu è de na wa le é kpo; mɔ ɔkpo ɔ fi ene ɔ we e na ɔ nu e wu e ylo hwe é é de.

Gbetaken 11

1. Me e e ve nu nyanyaɔe do é na to ɔ yi tɔn yi we hwe bɔ e na ba do nu lee nu le yi gbɔn e cobo na ylo é ɔ hwenukɔn; cobonu e ka na ɔ hwe do e e ɔ, e ɔ na n'e me e na sixu hwlenne ɔ hwenukɔn e.

2. Enyi nu e mede wa d'ayi é ma nyi nu e na sa sen do me ɔ hwe ene nu ɔ lee sen é ji to ɔ alo gbɛ ɔ jijɔn é ɔ gbɔn é a ɔ, é ɔ na sen gan tɔn ɔ.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu me ɔ lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn le é ɔ. Mo ɔkpo ɔ e ka ɔ na do winnya me bo le kɔn wi metɔn ɔ. Ace e nyi gbɛtɔ tɔn e ɔ hwlen me ɔ ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mede ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze nɔten e jlo e ɔ ɔ toɔeme.

2. Mede ɔ jlo tɔn ɔ é sixu be agban sin to ɔebu me ɔ to tɔn me ɔhun. E jlo e ɔ, e sixu le le kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔ e ɔ gbeya do nu mede we kaka bɔ ku hwen wan d'e me ɔ, é hen ɔ é na hɔn yi to ɔevome bɔ e ɔ na yi i ɔ fi ene.

2. Amɔ enyi e mɔ ɔo mɛ ɔ je sɛnmɛ nugbo alo e tɛ afɔ sɛn e ji gbɛ e to lɛ bi kplekple sɔ jujɔn ayi ɛ ji e ɔ, ɛ sɔ ɔo aɛɛ bɔ e na yi i dandan ɔo to ɔevome ɔ.

Gbetaken 15

1. Gbetɔ bi ɔo aɛɛ bo na nyi toɔɛ sin vi.

2. E sixu hugan mɛɔe bo de e sin tovikenmɛ ɔ; mɔ ɔokpo ɔ ɛ hɛn ɔ e na zɛ eɔee zɛ ji nu to ɔevo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo ɔo wyanwyanxwe ɔ, ye hɛn ɔ, ye na da yeɔee bo dɛ hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsen yetɔn ɔo na gbɛ nɔ ye ɔ. Aɛɛ ɔokpo lɛ we ye ɔo ɔo yeɔeedida hwenu kpɔnuno yetɔn alo yeɔeejodo hwenu.

2. Cobonu gbetɔ ɔe nɔ dɔ ɔ, jlo yetɔn mɛ nu we ɛ ɔo na nyi.

3. Hennu we nyi sosyen nɔ gbetɔ sin togun; lobo togun ene ɔ kpodo aɛɛkpikpa to ɔ tɔn kpan ka ɔo na je hun do jɔ tɔ.

Gbetaken 17

1. Gbetɔ bi, mɛ e ɔo ee ɔokponɔ ɛ alo ɛɛ ɔo gbɛ kplekpleɔemɛ e, ɔo na ɔo aɛɛ do nudeji.

2. Nɔ ɛ nyi ɛtɔn ɔ mɛɔe sixu tafu i ɔu bo yi ɔo asi tɔn ɔ.

Gbetaken 18

Gbetɔ bi ɔo aɛɛ bo na lɛn nu nu ɛ jlo e kpɔn bo d'ayime lobo lɛ sɛn nu e jlo e. Aɛɛ ene ɔ we zɔn bɔ tɔn lɛ lɛ ɔo togunmɛ alo kwenkwenmɛ gbɔn alɔkpa lɛ bi mɛ ɔi: nunyeɔyi, walɔ kpo yehwe sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ bi ɔo aɛɛ bo na lin nɔ ɛ do nuwu bo ka na ɔo xo; hɔn mɛɔe ɔo na van nukun dɔ mɛɔe ɔ. Mɔ ɔokpo ɔ, mɛ bi ɔo aɛɛ bo na se bo jɔlɔ nɔ ɛ ɔo jije we ɔo to ɔ mɛ kpo togudo lɛ ɛ kpo. E hɛn wɛnwin ɔebu ɔ, ɛ na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ bi ɔo aɛɛ bo na yi kplɛ. Lobo na lɛ do gbɛ ɛ ma na dɔn hunnyahunnya wa ɔ e.

2. E sixu sɔ mɛɔe do gbɛdemɛ gannu gannu ɔ.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ bi hɛn ɔ, ɛ na gɔ alɔ nu to tɔn bonu ɛ na do yi nukɔn. Eye ɔesu hɛn ɔ ɛ na nɔ nukɔn nu nuwi wa ene alo ɛ na ɔe mɛ bɔ ɛ na nɔ do tɔn mɛ.

2. Aɛɛ ɔokpo ɔ we mɛ bi ɔo bo na do wa axɔsuzɔ ɔo to tɔn mɛ.

3. Jlo to ɔ tɔn we nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɛɛkpikpa junjɔn e. Jlo ene ɔ, e na ze wema na dɔ xwiji, do sendɛji bɔ ahizi na tɔn ɔ'emɛ ɔ. Mɔ ɔokpo ɔ, nuwiwa ene ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema ene ɔ, e sixu nɔ yemɛ bo sɔ alo e lɛ sixu sɔ ɔo togunmɛ lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ lɛ e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bi ɔ, togundemɛ we ɛ ɔe. Ene ɔ wu o, nuɔe na do tagba n'i ɔo akwelinu, lanmɛ na nɔ ganji k kpodo nunywe na ɔo kpo sin alinu ɔ; nu ene ɔ we na zɔn bɔ ɛ na tɔn nyi. Amɔ kan e van we to ɔ ɔe e kpodo nuwaɔokpo e ɔo toɔetoɔee kpan sin tentin gbɔn tuto e ze ɔo te ɛ kpo to ɔ sin dɔkun lɛ kpo we na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é wɛ é na wa; sen ɔkpɔ ɔ wɛ na ɔ nu do mɛ bi nu lobo é ka do na nɔ azɔgba á.
2. Azɔ e mɛɔ wa é sin akwɛ wɛ na ɔ.
3. Mɛɔ wa nuɔ ɔ, é na yi nuɔ d'ɛnu dandan. Ene ɔ wɛ na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hɛn hennu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbetɔ sin togun ɔ na gɔ alɔ nu i ɔ ali ɔvonu.
4. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo na dó azɔjigbɛ alo é hɛn ɔ é na nɔ gbɛ mɔhun ɔɛ na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i emɛ.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɛ ɔ aɛ bo na ɔ gbɔjehwe nu kpodo ayiɔɔ'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabiɔ wɛ é ɔ na wa azɔ na. E ɔ na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwe bɔ gbɔjɛ ene mɛ ɔ, e ka ɔ na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɛ ɔ na na ɔ nu e na zɔn bɔ é na hwlen eɔɛ gan ɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ eɔɛ tɔn kpo do hennu tɔn kpan ɔ; taji ɔ, ɔ nuɔɔɔlinu, avɔdudolinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegbelinu. Mɔ ɔkpɔ ɔ, é ɔ na mɔ alɔdo ɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu á é bɛ kpan.
2. Vijiji kpo yɔkpɔvumɛ nunɔ kpo bɛ ɔ na mɔ kpatakiɔ. Alɔwliwi kpo ɔ vi e ma da asu cobo ji á lɛ e bi wɛ ɔ aɛ ɔkpɔ ɔ ɔ xɛ nya ɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɛ ɔ aɛ nú wɛmakplɔnkplɔn bɔ wɛmakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinzan á; hun nuvɔnnu wɛ é ɔ na nyi. E ɔ na ɔ kplɔn kleunde vɔvɔ ene ɔ dandanmɛ wɛ é ɔ. Alɔlyenzɔ kpo alɔnuno kpaa kpo ɔ na vun kan kpé to ɔ mɛ. Wɛmakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nú wɛ é ɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e je xa mɛ ɔkpɔɔkpɔ gbɔn e.
2. Wɛmakplɔnkplɔn ɔ gbetɔ sin nukɔnyiyi wɛ é na ba; bo na ɔn gbetɔ sin aɛ lɛ yi nukɔn bo je hun dó yě ji. E ɔ ná zɔn bɔ mɔjɛmɛ kpo nuwaɔkpɔ kpo hwesɔkɛmɛ kpo ná tɛin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e ɔ bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbɛ ɔ bɛ.
3. Vito, vino lɛ wɛ ɔ na ɔ nyi kplɔn e vi yetɔn lɛ na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo ná gɔ alɔ nu tonunywe lɛ bi; mɛ bi ɔ na mɔ mɔ ɔagbɛ e ɔ alɔlyenmɛ bo na zan mɔ ɔkpɔ ɔ, é na sɔ so nú nukɔnyiyi nyunɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e ɔ mɛ lɛ é ɔ.
2. Nu e na tɔn sin nu e mɛɔ gba tamɛ bo blo é ɔ, mɛ ɔ tɔn wɛ e ɔ na nyi; b'ɛ na je hun do nu tɔn ji ɔ nujinjanlinu wɛ á, wɛmawlan wlan sin alinu wɛ á, alo alɔlyen zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbetɔ bɛ ɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiyi hennu e mɛ ɔ e kpodo gbɛ ɔ bɛ kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ e xó e ɔ ɔ wɛma elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbetɔ ɔ e bɔ nukɔn yiyi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ é ɔ, é ɔ na ɔ nunɔmɛɔ lɛ do wɔ tɔn.

2. *Do ace e gbeto do le sin zinzan kpo nuna ton kpo me o, me dokpodokpo do na ba jle na bo na nyi sen e na zon bo e ma na te afi ace nzo ton ton le kpo jlokokonunon ton ton le ji kpo ji a e di lee mesisi sin kpon byo gbom e, tuto e ji to o de kpo togun bi kpaa gbeto le ton sin nuna me byo gbom e.*

3. *Ace, sisi kpo jlokokonunon ene le do na xwedo su kpodo linlin to ee do bu le ton.*

Gbetaken 30

Yode, kplekplede, gbeto godokponode na yi huzu nu e do do wema elo me e do alo ton ji bo na mo ten bo de wade alo ayide ton ee na zon bo e na mo ten bo do kpo ace, sisi kpodo jlokokonunon ee xo e do do fi e bo hen gba a.
